

De historische avondprocessie van de Fiertelommegang 2024 uitgelegd (2)

- Welkom te Ronse -

De toeschouwer wordt geconfronteerd met de drie grote, opvallende aspecten die ieder die de stad binnen komt zal opvallen: de majestueuze Sint-Hermesbasiliek, de mooie, groene omgeving en het roemrijke textielverleden van de stad.

Een wagen brengt de geschiedenis van de Sint-Hermesbasiliek, die altijd het eindpunt is geweest van de bedevaart naar de Heilige Hermes in Ronse. Hier wordt een overzicht gegeven van de drie structuren die aan de oever van de Molenbeek hebben gestaan.

We zien een Amandiaanse kerkstructuur van rond 660 na Chr.. Ze werd opgericht door Sint-Amandus met een groep Benedictijnermonniken.

Dat was een houten structuur, waarvan bij opgravingen geen spoor meer teruggevonden werd. We weten dit enkel door overleving door geschiedschrijving.

Amandus gaf het gebied errond de naam 'Rothnacum', stad gelegen aan de Ronne, een zijriviertje van de Schelde, de huidige grens met Wallonië. Dit zou uiteindelijk de benaming 'Ronse' worden.

Na 200 jaar werd gestart met de bouw van een nieuwe structuur, een voor-romaanse, Karolingische kerk. Maar omwille van het feit dat er vanuit de Abdij van

Inde bij Aken bericht kwam dat er relieken van Sint-Hermes naar Ronse zouden overkomen en men een bedevaartcultus zou kunnen ontwikkelen, werd al gauw gestopt met de bouw. Dit om een groter geheel uit te tekenen dat deels op de reeds bestaande grondvesten zou worden gebouwd.

Daarom werd in de eerste helft van de 11de een kleiner kerkje gebouwd op de grond ernaast, dat in 1048 aan de heiligen Petrus, Paulus en Martinus werd gewijd. Hierin werden de relieken van Sint-Hermes tijdelijk in ondergebracht, tot ook de nieuwe, romaanse kerk was gebouwd. Dat kerkje bleef later dienst doen als één van de twee parochiekerken en werd afgebroken in 1843. In de tweede helft van de twintigste eeuw werden de grondvesten ervan heropgebouwd.

De crypte van de collegiale kerk - waar de relieken een definitieve standplaats zouden krijgen – werd ingewijd op Drievuldigheidszondag van 1089; de kerk 40 jaar later, in 1129, door bisschop Burchard van Kamerijk.

Deze romaanse - collegiale (door een kapittel bestuurd) geworden - kerk had 7 torens, vier rond de vieringtoren en twee portaaltorens. Ze was de inspiratiebron voor de huidige O.L.V.-kathedraal van Doornik, waarvan de bouwwerkzaamheden gestart werden in 1146.

De torens hadden een hoogte van 2/3 van de huidige toren en de portaaltorens stonden meer vooruit op het plein dan de huidige westtoren. In de crypte ziet men nog de contouren van het toenmalige koor.

Dit romaans gebouw had af te rekenen met heel wat tekortkomingen en een gebrekkige stabiliteit, wat leidde tot de ineenstorting van de vieringtoren in 1267.

In 1424 staken Engelse soldaten Ronse in brand, waarbij de collegiakerk volledig in de vlammen opging. Dit was het startsein voor de bouw van de huidige gotische kerk. De westertoren werd gebouwd in 1425-1426 en de volledige kerk werd, na uitbreiding van het koor in 1517, opgeleverd in 1526. Op 19 juli 1559 brandde de hele stad totaal uit en ook van de collegiakerk bleef maar weinig meer over.

De herstellingen tijdens de volgende jaren waren nog niet voltooid toen de Beeldenstorm in 1566 alles opnieuw kapot sloeg. Pas met de Spaanse herovering in 1583 en de regering van aartshertogen Albrecht en Isabella (1598-1621) kwam er een relatieve rust en een zekere heropleving van de kerk.

De toren werd het belfort van de stad. Er werd een brandklok (de Hermes klok, in re geprogrammeerd) in opgehangen, die in 1540 ook de justitieklok van de stad werd. Bij concordaat werd de toren gezamenlijk gefinancierd en beheerd door de

stad en door de kerkfabriek, hetgeen leidde tot veel twistpunten. Gedurende de Spaanse periode was er een wachtdienst op de toren.

Tot aan de Franse Revolutie en de opheffing van alle niet-kathedraalgebonden kapittels stond de kerk enkel en alleen in functie van de bedevaart naar Sint-Hermes. De Oude Sint-Martinuskerk en de het verdwenen Sint-Pieterskerkje vervulden de functie van parochiekerk binnen de Vrijheid.

De huidige torenspits dateert uit 1896, de vroegere was veel stomper.

In 2019 werd de kerk – omwille van haar bijzondere historische waarde - verheven tot basilica minor.

Door haar uitzonderlijk mooie ligging in het groene dal werd Ronse door Omer Watez de 'Koningin der Vlaamse Ardennen' genoemd. Het dal wordt omringd door Getuigenheuvels en de heuvels van La Région des Collines. Op deze Getuigenheuvels werden fossiele resten van zeeplankton gevonden; daarom zijn ze getuige van het feit dat tijdens de ijstijden het zeewater tot aan deze heuvels reikte.

Zowat 15 % van de oppervlakte van de stad is bosgebied (Vlaanderen 11 %) en bijna 49 % is landbouwgebied (Vlaanderen 47 %). Daarbinnen situeert zich een dichtbevolkte woonkern die thans naar 28.000 inwoners evolueert.

Een choreografiegroep brengt een ode aan de stad met beelden omtrent al haar aspecten.

Ronse was in de 20ste eeuw de derde grootste textielstad in Vlaanderen en stelde in 1938 zelfs 21.730 mensen te werk in deze sector, bijna haar eigen bevolkingsaantal in die tijd.

De sector kreeg zware klappen in het tweede deel van de 20ste eeuw door de grote industrialisatie en de vlucht van de bedrijven naar de lage-loon-landen. Dit leidde tot een grote werkloosheid, een uitstroom van de bevolking en een verpaupering van het woonpatrimonium.

De laatste decennia kwam hierin een kentering door de aanleggen van nieuwe industrieterreinen, nieuwe vormen van tewerkstelling en een vernieuwing van het woonpatrimonium.

In de hele stad herinneren nog de fabrieksschouwen en de sheddaken (zaagtanddaken) nog aan dit rijke textielverleden. Vele vroegere fabrieken kregen andere bestemmingen, een aantal werden tot woonentiteiten omgevormd.

We brengen in de processie een spandoek met een briefhoofding van een Textielfabriek (voormalige Teinturie Belge). Het beeld toont de grootsheid waarmee de textielbaronnen in de eerste helft van de 20ste eeuw hun bedrijf naar de buitenwereld voorstelden.

Vendelzwaaiers van Ritmo zwaaien met de vlaggen waarop de wapenschilden staan van de heersers in Ronsedoor de eeuwen heen: het kapittel voor de Vrijheid, Waudrupont, het Graafschap Vlaanderen, Lahamaide, Granvelle, Van Nassau-Siegen, De Mérode en tenslotte het wapenschild van de stad Ronse.

[Wim Cambier](#)